

Godkänt: 2023-08-29
Giltigt t.o.m: 2026-08-29

Ver.nr: 2.0
Dnr:

Röntgen kolon remittent

Anvisningen gäller både barn och vuxna

Dosklass III

Dosklass III: Extra hänsyn till strålrisk för alla åldrar.

Indikation/frågeställning

- Volvulus
- Kolonileus
- Striktur
- Invagination
- Anomalier
- Aganglios, Mb Hirschsprung, se Röntgen *kolon vid frågeställning Mb Hirschsprung*
- Anastomosläckage - Datortomografi
- Tumör - Skopi eller DT kolografi enligt vårdprogrammet "Utredning av kolon"
- Polyper - Skopi eller DT kolografi enligt vårdprogrammet "Utredning av kolon"
- Inflammatoriska tillstånd - Skopi enligt vårdprogrammet "Utredning av kolon"
- Kontroll efter förstagångsdivertikulit - DT kolografi enligt vårdprogrammet "Utredning av kolon".

Kontraindikation

- Perforation kontraindicerar undersökning med barium. Vattenlöslig kontrast kan användas. Datortomografi utförs vid denna frågeställning.
- Toxisk megakolon.

Remissinnehåll

- Förändrade tarmvanor, obstipation/längre tids diarréer
- Buksmärtor
- Blödningar, anemi, positivt f-Hb, blod per rektum
- Ökad slembildning
- Kräkningar
- SR-stegring
- Är patienten tidigare opererad. Ange exakt vad som gjorts, vilka tarmavsnitt som tagits bort och hur man anastomoserat. Finns stomi?

Patientförberedelser

- Fasta och laxering.
- Rektoskopi för vuxna
- Laxering av barn anpassad efter ålder och undersökning, med Toilax, slaggfri kost, flytande kost undersökningsdagen. Barn över tre år skall ha ett vattenlavemang på morgonen.
- Detaljerade förberedelseanvisningar skickas med patientens kallelse
- Akuta undersökningar och frågeställning aganglios, Mb Hirschprung ingen laxering.

Kontrastmedel/läkemedel

- Bariumkontrast, Polibar Plus.
- Vattenlöslig jodbaserad kontrast om läckagefrågeställning. Omnipaque alternativt Visipaque eller Gastrografin
- Buscopan eller Glucagon ges till vuxna som tarmparalytikum för att tarmen ska kunna dilateras. reducerar även patientens obehag av uppspändhet

(Se vidare om kontrastmedelsreaktioner under kontrastmedel)

Utförande

Kontrastlavemang i colon, oftast kompletterat med luft (dubbelkontrast). Bildtagning i genomlysning i olika kroppslägen. Akuta undersökningar som enkelkontrast, invagination kan ofta reponeras med hjälp av kontrasten.

Enkelkontrastundersökning med barium (spädbarn, äldre eller orörliga patienter av annan orsak). Även vid frågeställning kolonileus och volvulus utföres enkelkontrastundersökning.

I händelse av sigmoideumvolvulus är rutinen att röntgenavdelningen i genomlysning lägger upp en grov sond för avlastning och reposition. Detta efter kontakt med inremitterande.

Jodbaserad kontrast användes vid perforationsmisstanke eller anastomosläckagefrågeställningar postoperativt.

Vid misstänkt aganglios (Mb Hirschsprung) ingjutes kontrast rektalt via tunn kateter för diagnostik inom anus-rectum. Om normalt fynd undersökes resten av kolon med enkelkontrastteknik.

Om påvisad ileocaecal invagination på barn kan reposition ske i hög procent med hjälp av den ingjutna kontrasten.

Dubbelkontrastundersökning utförs **inte** längre rutinmässigt.

Eftervård

Patienterna uppmanas att dricka mycket efter undersökning med bariumkontrast för att undvika förstoppning.
